

Handreiking

Overdracht van amv's die 18 jaar worden

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) met een verblijfsvergunning worden kleinschalig in gemeenten opgevangen. In het bestuursakkoord van november 2015 is afgesproken, dat amv's met een verblijfsvergunning direct meetellen voor de taakstelling na plaatsing in een opvangvoorziening in de gemeente. De gemeente is verantwoordelijk voor het regelen van vervolghuisvesting vanaf de 18de verjaardag. Het idee hierachter is, dat amv's zo veel mogelijk in dezelfde omgeving of regio blijven als zij van de ene naar de andere opvangvoorziening of naar de gemeente gaan. Daardoor kunnen zij hun sociale contacten aanhouden en de eventueel ontvangen zorg, begeleiding en het onderwijs voortzetten.

Deze handreiking biedt een leidraad voor samenwerkingsafspraken tussen de gemeenten, Nidos en de contractpartner(s) en betrokken organisaties zoals woningbouwcorporaties en zorgverleners. Dit om de overdracht van de amv bij het bereiken van de 18de verjaardag zo goed mogelijk te laten verlopen.

Amv's zijn over het algemeen veerkrachtige jongeren, de omstandigheden waarin ze verkeren zijn echter bijzonder. Door buitengewone omstandigheden hebben ze hun vertrouwde omgeving moeten verlaten om zich vervolgens in een voor hen geheel nieuwe sociaal-maatschappelijke en culturele omgeving verder te ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen. Alle amv's in Nederland krijgen een jeugdbeschermer van Nidos als voogd toegewezen en hebben recht op onderwijs, medische zorg, opvang en begeleiding. De jeugdbeschermer begeleidt de jongere tot het 18de levensjaar. In de begeleiding van een amv met een verblijfsvergunning besteedt Nidos aandacht aan integratie en het zelfstandig kunnen leven in de Nederlandse samenleving.

Als de amv 18 jaar wordt, vervallen de bijbehorende amv-voorzieningen. De jongere wordt geacht zelfstandig te kunnen leven. Randvoorwaarden zoals huisvesting, inkomen, een sociaal netwerk, zorg en begeleiding moeten dan wel geregeld zijn. Dat is van wezenlijk belang voor de voortzetting van de integratie van deze jongeren in de samenleving. Als de infrastructuur vanaf de 18-jarige leeftijd niet goed is, zijn er risico's zoals schoolverzuim, schulden, vereenzaming en overlast. Het tijdig realiseren van huisvesting, zorgen voor een inkomensvoorziening en het bepalen van de benodigde begeleiding is dus essentieel.

Deze handreiking is geschreven door Nidos en VNG met inbreng van gemeenten, jeugdzorg/ contractpartners, een uitvoerder van maatschappelijke begeleiding, Platform Opnieuw Thuis en het Ondersteuningsteam Asielzoekers en Vergunninghouders (OTAV).

Uitgangspunten

- De gezamenlijke handreiking is bedoeld om de overdracht van de amv met een vergunning¹ die 18 jaar wordt te borgen, de benodigde informatie te delen over wie welke begeleiding nodig heeft en gemeenten handelingsperspectief te bieden.² Hierbij staat het perspectief van de jongere centraal.
- De ambitie is een doorgaande lijn voor de amv op het gebied van huisvesting, opleiding/werk, financiën, sociaal netwerk, begeleiding en zo nodig zorg.
- De handreiking kan worden beschouwd als aanvulling op en uitwerking van de factsheet, die Platform Opnieuw Thuis en OTAV in juni 2016 hebben uitgebracht.³
- Bij het maken van lokale afspraken rond de overdracht van de amv worden de volgende rollen onderscheiden:
 - De amv: als alleenstaande minderjarige vreemdeling in Nederland aangekomen zonder ouder(s) of een andere persoon die het gezag over de jongere heeft
 - Nidos als wettelijk voogd van de amv. Zodra de amv 18 jaar en dus meerderjarig is, vervalt deze rol.
 - Nidos als eindverantwoordelijke voor de opvang en begeleiding van de amv tot 18 jaar.
 - Jeugdzorgaanbieder als uitvoerder van huisvesting en begeleiding in de kleinschalige opvang, in opdracht van het Nidos. Deze 'contractpartner' begeleidt en ondersteunt de jongere bij praktische dagelijkse zaken zoals inschrijven bij instanties.
 - Opvangouder, indien de amv in een opvanggezin woont.
 - Gemeente als bestuurlijk verantwoordelijke voor het bieden van vervolghuisvesting en, zo nodig, inkomensvoorziening, begeleiding en andere ondersteuning aan de alleenstaande 18-jarige vergunninghouder.⁴
- Het is de taak van Nidos om – samen met de jongere – de nodige voorbereidingen voor vervolghuisvesting te treffen. Hierbij kan worden gedacht aan (toezien op) ondersteuning bij de zoektocht naar een kamer, check van huurcontract en hulp bij verhuizing, als dit voor de 18de verjaardag van de amv is. Bij de zoektocht naar een kamer wordt bijvoorbeeld gekeken of er mogelijkheden zijn in het netwerk van de jongere, via inschrijving als woningzoekende of via studentenhuysvesting. Mocht het in voorkomende gevallen niet lukken de vervolghuisvesting te regelen, dan doet de gemeente een aanbod voor vervolghuisvesting. Om elkaar niet te verrassen, hebben Nidos en betrokken gemeente vroegtijdig en periodiek contact over de voortgang.
- Deze handreiking heeft betekenis voor gemeenten waar al amv's wonen. Indien Nidos en de contractpartner ambitie hebben om in een nieuwe gemeente amv's op te vangen, of de capaciteit van het aantal op te vangen amv's in de huidige gemeente wil vergroten zal de contractpartner hierover tijdig met gemeente in gesprek gaan. Ook als sprake is van een verlaging van het aantal op te vangen amv's streven de contractpartners naar tijdig overleg met de gemeente.

1 Deze handreiking is uitsluitend bedoeld voor afspraken over amv's met een verblijfsvergunning die in een Nidos-opvang verblijven. Het gaat dus niet om amv's in COA-opvang.

2 Uitweringsakkoord Verhoogde Asielinstroom, 28 april 2016, paragraaf 2.6.

3 <https://vng.nl/files/vng/20160531-factsheet-amv.pdf>

4 Vervolghuisvesting op basis van bestuursakkoord november 2015. Onderdeel van deze afspraak is dat huisvesting van amv's meetelt voor de taakstelling van de gemeente.

Leeswijzer

Deze handreiking bestaat uit een stappenplan en inhoudelijke toelichtingen. Het stappenplan helpt om de agenda voor de overdracht op te stellen en laat zien wie wanneer aan zet is. Zo nodig verwijzen de nummers uit het stappenplan naar inhoudelijke toelichting.

1.	Stappenplan	6
2.	Huisvesting	11
3.	Inkomensvoorziening	15
4.	Begeleiding en ondersteuning	17
5.	Warme overdracht	19
6.	Contact en verwijzingen	21

1. Stappenplan

Vorbereiding en evaluatie van lokale afspraken over amv's

	Wat	Wanneer	Wie	Toelichting
1.	Lokale samenwerkingsafspraken maken	Z.s.m.	Nidos, contract-partner en gemeente. ⁵ De regie ligt idealiter bij de gemeente.	Doel: het uitwerken van deze handreiking naar lokale afspraken om de overdracht van amv's soepel te laten verlopen bij het bereiken van de 18 jarige leeftijd. Minimaal stilstaan bij: • Leeftijdsgrens inschrijving bij woningcorporaties en wijze waarop • Vaststellen wat minimale inkomenspositie is van de jongeren gezien het gemeentelijk beleid • Vaststellen wat passende huisvesting is gezien de inkomenspositie van de jongere • Termijn waarbinnen tijdig een (bijzondere) bijstandsaanvraag kan worden ingediend • Afspraken over overbruggingsmogelijkheden voor doorgaande lijn inkomensvoorziening • Afspraken over de wijze waarop afstemming over de voortgang van vervolghuisvesting plaats gaat vinden. • Hoe en door wie welke informatie wordt uitgewisseld om, indien nodig, specifieke zorg voor de jongeren te regelen en afspraken te maken over de verantwoordelijkheid(verdeling).⁷ • Contact met door de gemeente aangestelde organisatie(s) voor vervolgbegeleiding. • Plan ook een evaluatiemoment in, om de afspraken zo nodig bij te stellen of aan te vullen.
2.	Lokale afspraken vervolghuisvesting voor amv's bij 18 jaar	Z.s.m.	Gemeente met woningcorporatie(s) en/of andere (particuliere) huisvestingsaanbieders	Doel: afspraken maken over de uitvoering van het organiseren van vervolghuisvesting voor de amv doelgroep bij het bereiken van de 18 jarige leeftijd. In veel gemeenten (of regionale verbanden) is periodiek overleg over huisvesting en integratie van vergunninghouders geschikt voor het maken van afspraken. Agendeer hier specifiek het thema amv; zo nodig kan Nidos of de contractpartner op uitnodiging deelnemen. Dit is temeer van belang indien regionale samenwerking nodig is (bijvoorbeeld bij kleinere gemeenten) vanwege het overnemen van de taakstelling.

⁵ Gemeente kan uiteraard vertegenwoordigers van andere partijen aan tafel vragen, zoals woningcorporatie, (regionale) sociale dienst, wijkteam of uitvoerder van vervolg begeleiding. Om een doorlopende lijn mogelijk te maken, is het gewenst dat namens de gemeente een functionaris aansluit die de afspraken integraal kan organiseren.

⁶ Informatie-uitwisseling moet voldoen aan vereisten van privacywetgeving.

	Wat	Wanneer	Wie	Toelichting
3.	Lokale afspraken over inzet vervolfbegeleiding	Z.s.m.	Gemeente en uitvoerder vervolfbegeleiding	De gemeente bepaalt hoe uitvoering wordt gegeven aan de vervolfbegeleiding. Hierover worden, voor zover dat nog niet is gedaan, afspraken gemaakt met de door de gemeente aangewezen uitvoerder. Om de overdracht naar de 18de verjaardag zo goed mogelijk te laten verlopen, is de betrokkenheid van de uitvoerder van vervolfbegeleiding essentieel, zowel bij het voorbereidende gesprek als de warme overdracht bij 18 jaar. Daarom is het advies om dit onderdeel te laten zijn van de afspraken met de uitvoerder van vervolfbegeleiding.
4.	Informerende gemeente over amv's in gemeente die onder taakstelling vallen	Maandelijks	Nidos	Nidos stuurt een maandelijks overzicht aan de gemeente over de amv's die in de kleinschalige opvang zijn geplaatst. Nidos geeft hierbij aan welke amv's nieuw voorkomen op de lijst. De brief bevat per jongere de naam, geboortedatum, plaatsingsdatum en de naam van de organisatie die de opvang verzorgt. Op basis van deze informatie kan de gemeente overgaan tot aanmelding van de jongeren voor de taakstelling en de benodigde voorbereidingen treffen voor de vervolghuisvesting. Amv's uit opvanggezinnen worden in de overzichten opgenomen als bij het bereiken van de 17,5 jarige leeftijd de inschatting van Nidos is dat bij 18 jaar vervolghuisvesting via de gemeente nodig zal zijn.
5.	Aanmelden amv's voor registratie taakstelling	Conform werkwijze gemeente	Gemeente	De gemeente meldt de nieuw in de gemeente geplaatste amv's aan bij het COA via de voor de taakstelling gebruikelijke werkwijze zoals deze geldt voor de statushouders.
6.	Periodiek overleg voor procesbewaking en casuïstiek	Periodiek	Gemeente, Nidos en / of contractpartner, de door gemeente aangestelde organisatie(s) voor begeleiding	Via dit overleg vindt monitoring van de gemaakte afspraken plaats en worden eventuele knelpunten op procesniveau besproken. Tevens kan hier monitoring op casusniveau plaatsvinden: zit iedere jongere in de juiste stap van het proces en zijn er eventuele knelpunten die moeten worden opgelost? Per gemeente wordt bekeken of dit periodieke overleg binnen bestaande overlegstructuren kan worden ondergebracht.

	Wat	Wanneer	Wie	Toelichting
Bij plaatsing in een Nidos-opvang (of opvanggezin)				
1.	Inschrijven in het Basisregistratie personen (BRP)	Binnen 5 dagen na plaatsing in de gemeente	Nidos en jongere	Eerste inschrijving of overschrijving adres moet binnen 5 dagen gebeuren.
2..	Inschrijving jongere als woningzoekende ⁷	Binnen 2 maanden na plaatsing* of bij het bereiken van de leeftijd waarop inschrijving mogelijk is. * Als de jongere 17,5 of ouder is bij plaatsing, is het streven binnen 2 weken de inschrijving te doen	Jongere met ondersteuning van contractpartner en Nidos	De wijze waarop inschrijving bij woningcorporaties plaatsvindt is verschillend. In de meeste gemeenten wordt gebruik gemaakt van Woningnet. Ook voor studentenhuisvesting kan soms al ingeschreven worden. Deze inschrijving is vanzelfsprekend alleen van toepassing als de jongere aan de overige voorwaarden voor het kunnen inschrijven voldoet, zoals een eventuele leeftijdsgrens.
Bij 17,5 jarige leeftijd				
3.	Vorbereidingsgesprek	Bij 17,5 jarige leeftijd	Jongere, Nidos, Contractpartner/opvangouder(s) en door gemeente aangewezen uitvoerder voor vervolgebegleiding	Te bespreken acties (wie doet wat wanneer) met betrekking tot: huisvesting, inkomensvoorziening, onderwijs en/of werk, begeleiding, zorgvraag, ondersteuning, en bijzonderheden zodat dit voor het bereiken van de 18 jarige leeftijd geregeld is. Afspraken worden vastgelegd. Zie hoofdstuk 5.
4.	Vervolghuisvesting zoeken	Z.s.m. na 17,5 jarige leeftijd	Jongere, met ondersteuning van Nidos en contractpartner	Het is de taak van Nidos om – samen met de jongere – de nodige voorbereidingen voor vervolghuisvesting te treffen. Hierbij kan worden gedacht aan (toezien op) ondersteuning bij de zoektocht naar een kamer, check van huurcontract, en hulp bij verhuizing, als dit voor de 18de verjaardag van de amv is. Bij de zoektocht naar een kamer wordt bijvoorbeeld gekeken of er mogelijkheden zijn in het netwerk van de jongere, via inschrijving als woningzoekende of via studentenhuisvesting. Mocht het in voorkomende gevallen niet lukken om via de reguliere weg vervolghuisvesting te vinden, dan gaat de gemeente over tot een aanbod van huisvesting aan de jongere (zie ook nummer 8 en 9).
5.	Inkomensvoorziening aanvragen	Leeftijdseis verschilt per situatie	Jongere, met ondersteuning van Nidos en contractpartner	Afhankelijk van de situatie van de jongere kan het gaan om een scholierentegemoetkoming, studiefinanciering, bijstand, bijzondere bijstand of een combinatie hiervan. (zie hoofdstuk 3)

⁷ De gemeente kan specifieke prestatieafspraken met woningcorporaties maken voor deze doelgroep in het kader van huisvestingsbeleid voor jongeren.

	Wat	Wanneer	Wie	Toelichting
6.	Zo nodig aanvraag indienen aanvullende ondersteuning en begeleiding		Jongere, met ondersteuning van Nidos en contractpartner. Zo nodig volgt een gesprek met de Wmo-consulent, huisarts of anderszins.	Amv's ontvangen lichte of intensievere begeleiding van de jeugdzorgorganisatie. Per jongere moet afgewogen worden in hoeverre hij/zij in staat is zelfstandig te leven vanaf zijn 18de verjaardag. Zo nodig kan de jongere een aanvraag indienen voor begeleiding en/of zorg vanuit de Wmo, de Zvw, de Jeugdwet of de Wlz.
7.	Besluit op aanvraag bijstand en bijzondere bijstand	Maximaal 8 weken nadat de aanvraag is ingediend	Gemeente	Het kan zijn dat een jongere kosten moet maken in de periode waarin het besluit nog niet is afgegeven of de betaling nog niet is uitgevoerd. Het is van belang om tijdig afspraken te maken over de financiële aspecten van deze 'overbruggingsperiode'.
8.	Afstemming gemeente- Nidos over voortgang van vervolghuisves- ting	Conform procesafspraken	Gemeente en Nidos	In het periodiek overleg vindt de afstem- ming plaats over de voortgang per jongere op het gebied van vervolghuisvesting. Als de jongere – met eventuele ondersteuning –zelf vervolghuisvesting gevonden heeft, stelt Nidos hiervan de gemeente volgens de hierover gemaakte procesafspraken op de hoogte. Veelal zal dit plaatsvinden via het periodieke overleg.
Voor de 18de verjaardag van de amv ⁸				
9.	Zo nodig: aanbod woonruimte aan jongere		Gemeente / woningcorporatie namens deze	Indien de jongere geen passende huisvesting heeft gevonden, zal de gemeente overgaan tot het aanbieden van vervolghuisvesting. Een huisvestingsaan- bod door de gemeente kan de jongere niet weigeren.
10.	Aanvaarding woonruimte, ondertekenen huurovereen- komst		Jongere i.s.m. Nidos	Zolang de jongere nog geen 18 jaar is, is Nidos tekenbevoegd. De verhuurder moet toestemming hebben van de wettelijk vertegenwoordiger van de jongere. Nidos bekijkt of er geen zware bepalingen in zijn opgenomen die de jongere in alle redelijkheid niet na kan komen. Onderteke- ning door Nidos kan alleen plaatsvinden onder de voorwaarde dat vermeld wordt dat het contract doorloopt, zonder verantwoordelijkheid van Nidos, nadat pupil 18 jaar is geworden. Alleen de bestuurder van Nidos is tekenbevoegd.

8 Het bereiken van de 18 jarige leeftijd is een belangrijk schakelpunt in de voorzieningen en verantwoordelijkheden van de amv. Idealiter worden huisvesting, inkomen en warme overdracht vlak voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd gerealiseerd, of zoveel eerder als dat mogelijk is.

	Wat	Wanneer	Wie	Toelichting
11.	Aanvragen voorziening voor inrichtingskosten	Zodra huurcontract is getekend of zoveel eerder als dat mogelijk is.	Jongere met ondersteuning vanuit Nidos en contractpartner	Indien de jongere voor zijn 18de verjaardag verhuist (wat in de praktijk wel eens gebeurt), worden de inrichtingskosten gefinancierd via Nidos. (Indien de jongere 18 jaar is, kan de jongere een aanvraag bij de gemeente indienen. In de ene gemeente verloopt dit via bijzondere bijstand, in de andere via een inrichtingskrediet.)
12.	Uitvoeren praktische en organisatorische zaken rond verhuizing		Jongere i.s.m. Nidos / contractpartner	Nidos/contractpartner ondersteunt de jongere voor zijn 18de verjaardag bij het inschrijven op nieuw adres (BRP), het regelen van een ziektekostenverzekering, het aanvragen van zorgtoeslag en dergelijke. In geval er bijzonderheden zijn op bijv. medisch of psychisch vlak, dan ziet Nidos er op toe dat de instanties die daarvan op de hoogte moeten zijn, tijdig geïnformeerd worden.
13.	Warme overdracht	Tijdig, maar in ieder geval vóór de 18de verjaardag	Jongere, Nidos, contractpartner/opvangouder(s) en de uitvoerende organisatie van vervolgbegeleiding	Tijdens de overdracht wordt de stand van zaken en de eventueel benodigde vervolgacties op de diverse begeleidingsthema's besproken. De in de overdracht benoemde aandachtspunten worden vastgelegd.

2. Huisvesting

De gemeente is verantwoordelijk voor het regelen van vervolghuisvesting vanaf de 18de verjaardag en maakt hierover afspraken met woningcorporatie(s) en/of andere huisvestingsaanbieders.

Nidos heeft de verantwoordelijkheid om samen met de jongere de nodige voorbereidingen voor vervolghuisvesting te treffen en hierover ook tijdig in gesprek te gaan met de gemeente. Nidos, contractpartner en/of opvangouder(s) bereiden de jongere voor op en begeleiden hem of haar bij een zelfstandig bestaan. Daartoe brengen zij hem of haar de vaardigheden bij om het leven van alledag zelfstandig in te vullen. Daarnaast informeert Nidos de gemeente via het maandelijks overzicht over de amv's die onder de taakstelling vallen.

Bij de voorbereidingen voor vervolghuisvesting bij de individuele jongere kan worden gedacht aan ondersteuning bij de zoektocht naar een kamer, check van huurcontract, en hulp bij verhuizing, als dit voor de 18de verjaardag van de amv is. De ervaring van Nidos is dat dit lukt bij de groep amv's die op jeugdige leeftijd in Nederland is aangekomen en al geruime tijd door Nidos en haar contractpartners is begeleid. Mocht het in voorkomende gevallen de jongere en Nidos niet lukken vervolghuisvesting te vinden, dan gaat de gemeente over tot een aanbod voor vervolghuisvesting. Als de jongere – met eventuele ondersteuning – zelf vervolghuisvesting gevonden heeft, stelt Nidos hiervan de gemeente volgens de hierover gemaakte procesafspraken op de hoogte. Veelal zal dit plaatsvinden via het periodieke overleg.

Vervolghuisvesting in de eigen gemeente, tenzij...

Uitgangspunt is de jongere te huisvesten in dezelfde gemeente als waarin de Nidos-opvang plaatsvindt, zodat de jongere al is gewend aan de omgeving, sociale contacten behoudt en de eventuele opleiding en werk kan voortzetten. Indien de jongere ondanks de ondernomen activiteiten van hemzelf en Nidos geen woonruimte kan vinden, is de gemeente verantwoordelijk om passende vervolghuisvesting aan te bieden. De plaatsing van de amv in een gemeente telt om deze reden mee voor de taakstelling van die gemeente.

Als een amv tussen de plaatsing in een opvanglocatie van Nidos en het bereiken van de leeftijd van 18: a. verhuist naar een andere gemeente en b. in die andere gemeente een beroep moet doen op de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor vervolghuisvesting. Indien a en b gelden, dan gaat het meetellen voor de taakstelling over naar die andere gemeente. Daarbij lijkt het redelijk om in gevallen van overmacht van de 'latende' gemeente i.o.m. de toezichthouder die gemeente een coulance-periode (bijvoorbeeld zes maanden) voor het inlopen van de achterstand te gunnen. Zie voor meer informatie over de taakstelling de handreiking bevorderen van regionale samenwerking bij huisvesting vergunninghouders.⁹ Dat is dus niet nodig als de wensgemeente deze extra inspanning niet hoeft te leveren omdat de jongere zelf passende huisvesting heeft gevonden en geregeld.

Gemeenten kunnen binnen hun regio overleggen over huisvesting van de jongere in een nabijgelegen gemeente. Als deze andere gemeente de vervolghuisvesting op zich neemt, dan gaat de taakstelling ook over naar deze andere gemeente. Benadrukt wordt, dat verplaatsing naar een andere gemeente niet de voorkeur heeft vanwege het reeds opgebouwde netwerk en de continuïteit in opleiding/werk/inkomen.

⁹ Zie voor meer informatie overdracht taakstelling de 'Handreiking bevorderen van regionale samenwerking bij huisvesting vergunninghouders' van het Platform Opnieuw Thuis, september 2016: [http://www.opnieuwthuis.nl/documents/Handreiking bevorderen van regionale samenwerking bij huisvesting vergunninghouders.pdf](http://www.opnieuwthuis.nl/documents/Handreiking%20bevorderen%20van%20regionale%20samenwerking%20bij%20huisvesting%20vergunninghouders.pdf)

Huisvesting bij op handen zijnde gezinshereniging

Het kan zijn dat direct of binnen enkele maanden nadat de amv 18 jaar is geworden, gezinshereniging plaatsvindt. Dit is afhankelijk van wanneer de IND de beslissing op de aanvraag heeft genomen. Over het algemeen geldt dat ouders binnen drie maanden na dagtekening van de positieve beslissing van de IND op de aanvraag gezinshereniging worden geacht Nederland in te reizen.

De jongeren die een volledige dagopleiding volgen – ISK valt hier ook onder – zijn vrijgesteld van het samenwoonvereiste en kunnen dus kiezen of ze willen samenwonen met hun ouders of niet. Voor de andere jongeren en overgekomen ouders/gezinsleden geldt een verplicht samenwoonvereiste voor de duur van een jaar. Tijdelijke huisvesting in een AZC valt hier buiten.

Als samenwonen van toepassing is kan deze situatie rondom de 18de verjaardag in korte tijd een extra verhuisbeweging tot gevolg hebben. De (ex)amv moet bijvoorbeeld binnen een periode van enkele weken verhuizen van een Nidos-locatie naar een kamer, om vanuit hier in vervolghuisvesting samen met ouders te worden geplaatst. Als deze situatie wordt voorzien, dan zal de jeugdbeschermer van Nidos een verzoek indienen bij de gemeente om naar een oplossing op maat te zoeken, bijvoorbeeld door de huisvesting in de Nidos-locatie voor een korte periode te verlengen om daarna meteen door te stromen naar een gezinswoning.

Mogelijkheden voor het vinden van een woonruimte

Nidos zoekt samen met de jongere naar een individuele oplossing voor woonruimte, afhankelijk van de mogelijkheden die in de betreffende gemeente regulier voorhanden zijn, zoals:

- Particuliere kamerverhuur (al dan niet via het netwerk van de jongere)
- Studenten- of jongerenhuisvesting¹⁰
- Sociale huurwoning of -kamer via woningcorporaties
- Woonprojecten bijvoorbeeld Kamers met kansen¹¹ of de pilot van de Stichting Kansrijk Wonen¹²
- Zie voor meer mogelijkheden de app 'Kwikstart' van Stichting Kinderperspectief of soortgelijke apps.

Nidos ziet erop toe dat de amv zich tijdig als woningzoekende inschrijft, zodra de jongere aan de voorwaarden voldoet. Veelal geldt: hoe langer de jongere is ingeschreven, hoe groter de kans op woonruimte. De voorwaarden voor inschrijving kunnen per organisatie verschillen.

Indien de jongere vanaf het 18de jaar geïndiceerde begeleiding vanuit de Wmo nodig heeft waarvoor huisvesting is gekoppeld, dan is een andere procedure van toepassing. Zie hoofdstuk 4.

De rol van de woningcorporatie en andere (particuliere) aanbieders.

Op grond van de Huisvestingswet hebben gemeenten de plicht om vergunninghouders te huisvesten. Woningcorporaties voeren het merendeel van deze huisvestingsopdracht uit. Ook met andere verhuurders of vastgoedeigenaren kunnen gemeenten afspraken maken. Gemeenten voeren overleg met de woningcorporatie over mogelijkheden om vergunninghouders, waaronder amv's die 18 jaar worden, te huisvesten. Het kan bijvoorbeeld gaan om woningdelen of kamergewijze verhuur.

¹⁰ Studentenhuisvesters en vergunninghouders; samenvatting en conclusies van een onderzoek, Platform Opnieuw Thuis mei 2015, zie <https://www.opnieuwthuis.nl/documents/Huisvesting/Studenhuysvesters%20en%20vergunninghouders.pdf>

¹¹ Woonconcept voor jongeren van 18 tot 25 jaar, die daar met gezamenlijke projecten en individuele coaching steun krijgen bij het vinden van werk en/of een geschikte opleiding. De jongeren zijn na anderhalf jaar klaar om zelfstandig verder aan hun toekomst te bouwen. In een aantal gevallen is dit woonconcept uitsluitend toegankelijk met een Wmo-indicatie. Zie www.kamersmetkansen.nl.

¹² http://gemeentenvandetoekomst.nl/item/Stichting-Kansrijk-Wonen-start-pilot-voor-jonge-statushouders_091327

Voor een overzicht van de huisvestingsmogelijkheden voor vergunninghouders zie www.opnieuwthuis.nl/themas/instrumenten.

Soms is het ook mogelijk om de opvanglocatie om te klappen naar een (tijdelijke) reguliere woning voor meerdere jongeren met een leeftijd vanaf 18 jaar. Hierover dienen tijdig afspraken te worden gemaakt tussen de contractpartner, de gemeente en de eigenaar van de woning respectievelijk de woningcorporatie in afstemming met Nidos. Er wordt een huurovereenkomst opgesteld tussen de eigenaar van het pand en de jongere. De eventuele begeleiding wordt dan door de uitvoerder van de vervolgbegeleiding overgenomen en de rol van de contractpartner komt te vervallen. In sommige gemeenten is het mogelijk dat de uitvoerder van de vervolgbegeleiding en de contractpartner dezelfde organisatie is. Consequentie van het omklappen kan zijn, dat een ander pand beschikbaar moet worden gesteld aan de contractpartner waar nieuwe amv's in opgevangen kunnen worden.

Als passende huisvesting niet tijdig voorhanden is

In de praktijk zal het voor een gemeente niet altijd mogelijk zijn om precies op de 18de verjaardag de vervolghuisvesting beschikbaar te hebben. Als dit is terug te voeren is op uitvoeringsproblemen die samenhangen met het bereiken van het 18de levensjaar, wordt van de kant van Nidos een maand speling aangehouden. In deze periode kunnen, er vanuit gaande dat al het voorbereidende werk al gedaan is, de laatste formele handelingen worden verricht. De amv is immers reeds bekend bij gemeente door voorwerk dat Nidos en gemeente hebben verricht.

Mocht zich de situatie voordoen dat een (ex-)AMV een maand na het verstrijken van het 18de levensjaar nog steeds niet is doorgeplaatst naar de gemeentelijke huisvesting, dan maken Nidos en de gemeente in kwestie in onderling overleg een afspraak over de termijn waarbinnen doorplaatsing plaatsvindt en de vergoeding van de kosten gedurende die termijn. Het is in ieders belang dat die termijn zo kort mogelijk blijft.

Financiële aspecten rond huisvesting 18-jarige amv

De financiële middelen van 18-jarige ex-amv zijn beperkt. Zij zijn veelal aangewezen op voorzieningen zoals studiefinanciering, scholierentegemoetkoming (WTOS: Wet tegemoetkoming onderwijsbijdragen en schoolkosten) of bijstand en kunnen niet terugvallen op aanvullende middelen van ouders of familie.

Ten aanzien van huisvesting moet rekening worden gehouden met het volgende:

- Bij onzelfstandige woonruimte worden voorzieningen (zoals keuken, badkamer) met andere personen in het huis gedeeld. Bij onzelfstandige woonruimte hebben de huurders geen recht op huurtoeslag.
- Bij zelfstandige woonruimte heeft de huurder wel recht op huurtoeslag, indien hij aan de overige vereisten voldoet. Om voor huurtoeslag in aanmerking te komen moet de subsidiabele huur liggen tussen de 231,87 en 409,92 euro per maand.
- Een hulpmiddel om verschillende scenario's voor de financiële positie van de huurder te berekenen is de inkomenscalculator van Platform Opnieuw Thuis.¹³ Op basis van Nibud Budgetadvies en
- de inkomenscalculator kan berekend worden welk budget 18-jarige vergunninghouders hebben voor maandelijkse woonlasten. Dit bedrag is afhankelijk van eventuele inkomensaanvulling door de gemeente. Op basis hiervan kan bij het maken van lokale samenwerkingsafspraken (zie stap 1 in het stappenplan) worden berekend welke hoogte van de huur passend is bij de inkomenspositie van de jongeren.

¹³ https://www.opnieuwthuis.nl/nieuws?news_id=53

De verhuurder kan de Belastingdienst verzoeken om een woongebouw met onzelfstandige woonruimte te laten aanwijzen voor begeleid wonen. Het voordeel van deze constructie is, dat er dan geen maximum huur vereist wordt voor huurtoeslag en de jongeren dus voor een woning met een wat hogere huur in aanmerking zouden kunnen komen. In hoeverre de Belastingdienst hiertoe bereid is, zal per situatie verschillen.¹⁴

Naast de maandelijkse huur en eventuele servicekosten, krijgt de jongere te maken met eenmalige kosten voor inrichting van de woning en eventueel overnamekosten. Zodra de huurovereenkomst is getekend, kan hiervoor een voorziening worden aangevraagd. Voor de 18de verjaardag kunnen onder voorwaarden inrichtingskosten eenmalig via Nidos worden vergoed. Vanaf de 18de verjaardag kan een aanvraag voor bijzondere bijstand bij de gemeente worden ingediend. Afhankelijk van het gemeentelijke beleid gaat het hier om een lening of een eenmalige uitkering.

¹⁴ Informatie over de mogelijkheden voor een specifieke woonvorm kunt u aanvragen per mail naar: toeslagen.verhuurders.admini@belastingdienst.nl

3. Inkomensvoorziening

Het verstrekken van leefgeld aan de jongere loopt tot 18 jaar. Hierna kan de jongere in zijn inkomen voorzien via werk, studiefinanciering, WTOS, bijstand of een combinatie daarvan. Het is van belang dat de jongere – met eventuele ondersteuning – tijdig de benodigde inkomensvoorziening aanvraagt.

Doorgaande lijn in inkomen

Ook als tijdig een inkomensvoorziening wordt aangevraagd, kan het voorkomen dat de betaaldag en/of recht hierop later is dan de 18de verjaardag. De scholierentegemoetkoming en studiefinanciering starten pas in het eerstvolgende kwartaal na aanvraag. Ook voor de toekenning en uitbetaling van een bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet kan sprake zijn van 8-12 weken doorlooptijd. Het aanvragen van huur- en zorgtoeslag kan pas na het bereiken van de 18de verjaardag.

Om een doorgaande lijn in inkomen voor de jongere te kunnen bewerkstelligen, is het daarom van belang om hierover procesafspraken te maken. Zowel wat betreft de termijn waarbinnen een (bijzondere) bijstandsaanvraag kan worden ingediend, als de overbruggingsmogelijkheden tot de eerste betaaldatum. Sommige gemeenten maken het bijvoorbeeld mogelijk om een uitkeringsaanvraag al voor de 18de verjaardag van de jongere in behandeling te nemen en toe te kennen op de 18de verjaardag. Voor de overbrugging kan de gemeente via een bijstandsuitkering en/of bijzondere bijstand een oplossing creëren. Bijvoorbeeld als het recht op een andere inkomensvoorziening (zoals studiefinanciering) pas later ontstaat, kan ter overbrugging algemene bijstand en bijzondere bijstand worden verstrekt. Of als de toekenning van een inkomensvoorziening op zich laat wachten, kan een voorschot worden verstrekt, voor bijvoorbeeld de eerste huurmaand, de eventuele borg (is vaak voorwaarde bij het kunnen tekenen van het huurcontract), de inrichtingskosten en kosten voor levensonderhoud.

Overigens is de zoekmaand niet van toepassing voor ex-amv's. Op grond van de Participatiewet hanteren gemeenten deze zoekmaand voor jongeren die een bijstandsuitkering aanvragen. Gedurende deze periode bestaat er geen recht op bijstand. Op grond van artikel 41 lid 8 van de Participatiewet is deze niet van toepassing voor ex-amv's.

Aanvulling op inkomensvoorziening

De WTOS en/of de lage (wettelijke) bijstandsnorm voor jongeren tot 21 jaar in combinatie met relatief hoge woonlasten en kosten voor levensonderhoud maakt dat deze jongeren grote kans lopen in financiële problemen te raken. Goedkopere woningen zijn vaak niet voorhanden, een toegewezen woning mogen zij niet weigeren.

De Participatiewet maakt het mogelijk om in deze situaties een aanvulling via de bijzondere bijstand te verstrekken. In de Participatiewet artikel 12 staat: 'De bijstandsnorm voor jongeren van 18 tot 20 jaar is lager dan de norm voor jongeren van 21 jaar en ouder (...). In twee situaties kan bijzondere bijstand worden verstrekt: 1). De ouders zijn niet in staat om bij te dragen aan hun levensonderhoud. 2). Je kunt redelijkerwijs niet van de jongere vragen om zijn of haar onderhoudsrecht te gelde te maken. In veel gevallen zijn deze situaties op de ex-amv doelgroep van toepassing. Sommige gemeenten kiezen ervoor om voor jonge vergunninghouders van 18 tot en met 20 jaar, die op grond van Participatiewet een uitkering ontvangen, een aanvulling vanuit de bijzondere bijstand mogelijk te maken via een maandelijkse 'jongerentoeslag'. Andere gemeenten kiezen voor een afweging per individu.

Extra overbruggingsmogelijkheden

De situatie van een amv die 18 jaar wordt, is uniek te noemen. De jongere kan niet meer verblijven in de Nidos-locatie, heeft geen terugvalgezin en moet dus zicht op passende vervolghuisvesting hebben voordat de 18-jarige leeftijd is bereikt. Waar de amv als minderjarige nog opvang, verzorging en begeleiding via Nidos ontvangt, moet de 18-jarige op eigen benen staan, ook financieel gezien.

Om huisvesting te kunnen vinden en het huurcontract te ondertekenen, is duidelijkheid nodig over de inkomenspositie van de jongere. In een aantal gevallen is zelfs een inkomensverklaring vereist voordat het contract kan worden opgemaakt. Daarnaast is het van belang dat de jongere zodra hij of zij 18 jaar wordt, over middelen beschikt om in het dagelijks levensonderhoud te voorzien. Verschillende vraagstukken komen hier in onderlinge afhankelijkheid samen.

Voor uitvoeringsproblemen die terug te voeren zijn op het bereiken van het 18de levensjaar wordt van de kant van Nidos een maand speling aangehouden. In deze periode kunnen, er vanuit gaande dat al het voorbereidende werk al gedaan is, de laatste formele handelingen worden verricht. De amv is immers reeds bekend bij gemeente door voorwerk dat Nidos en gemeente hebben verricht.

In de tussenliggende periode kan Nidos een voorschot uitkeren aan de amv om te kunnen voorzien in de eerste levensbehoeften. Dit voorschot dient wel te worden vergoed door de betreffende gemeente.

4. Begeleiding en ondersteuning

Zodra de amv een verblijfsvergunning heeft, werken Nidos, de contractpartners van Nidos en de opvangouders aan de integratie van de jongere in de Nederlandse samenleving en aan de overgang naar een zelfstandig leven vanaf het 18de jaar. Er wordt op meerdere leefgebieden met de jongere gewerkt aan zelfstandigheid, te weten: zelfverzorging, dagelijkse routine, zelfredzaamheid, omgang met anderen, omgaan met emoties, omgaan met seksualiteit, veiligheid en toekomst. Nidos streeft er tevens naar dat de jongere bij het bereiken van de 18 jarige leeftijd minimaal één steunende volwassene in het netwerk heeft waar hij of zij een beroep op kan doen.

Doorgaande lijn in begeleiding

Als de amv 18 jaar wordt, vervallen de bijbehorende amv-voorzieningen zoals voogdij en begeleiding. Nidos draagt de begeleiding dan over aan een door de gemeente aangewezen begeleidingsorganisatie. Deze organisatie wordt ook bij de voorbereiding vanaf 17,5 jaar betrokken, zodat de overdracht zo soepel mogelijk plaats kan vinden. In verband met de warme overdracht van de jongere, is het van belang tijdig te weten wie het aanspreekpunt van de begeleidende organisatie zal zijn.

Het gaat veelal om praktische begeleiding, zoals ondersteuning bij administratie, het aanvragen van diverse voorzieningen en het stimuleren van participatie en integratie. Soms is passieve ondersteuning voldoende (op afroep), in andere gevallen is actieve ondersteuning gewenst.

Voor sommige jongeren die 18 jaar worden, geldt dat alleen praktische begeleiding niet afdoende is om zich zelfstandig staande te houden. Voor deze jongeren kan een aanvullende (geïndiceerde) vorm van ondersteuning worden aangevraagd vanuit bijvoorbeeld de Wmo, de Zvw, de Jeugdwet of de Wlz. In sommige situaties is aan deze ondersteuning ook een huisvestingscomponent gekoppeld.

Zoals gezegd, is het aan gemeenten om te bepalen aan wie deze overdracht voor praktische begeleiding plaatsvindt. Dit is afhankelijk van de lokale sociale infrastructuur. Aan welke organisatie de overdracht plaatsvindt, wordt opgenomen in de procesafspraken.

Binnen gemeenten wordt de mogelijkheid voor deze praktische begeleiding divers vorm gegeven. Sommige gemeenten koppelen dit aan een bestaande voorziening, bijvoorbeeld op het gebied van integratie (zoals maatschappelijke begeleiding), Wmo, verlengde jeugdhulp of participatie. Andere gemeenten ontwikkelen een specifiek aanbod voor de ex-amv's.

Ook de financiering hiervan vindt wisselend plaats. Veelal gebeurt dit via wmo-, jeugdhulp- of participatiegelden. Tot 1 juli 2017 ontvangen gemeenten voor alle amv's van 16 en 17 jaar een budget maatschappelijke begeleiding. Hierna wordt dit budget aan gemeenten conform regelgeving alleen beschikbaar gesteld voor de jongeren die inburgeringsplichtig zijn.

Enkele voorbeelden uit de praktijk:

- Vervolgbegeleiding voor 3 uur per week – voor de duur van minimaal een half jaar – via de Wmo, door de contractpartner die de jongere al kent vanuit de Nidos opvang
- Ex-amv begeleiding door een speciaal hiervoor opgericht team
- Woonbegeleiding voor 4,5 uur per week of ambulante begeleiding voor 2 uur per week via verlengde jeugdzorg, door de contractpartner die de jongere al kent vanuit de Nidos opvang
- Begeleiding door de uitvoerder van maatschappelijke begeleiding

Uitgewerkte voorbeelden zijn terug te vinden op <https://praktijkvoorbeelden.vng.nl/> (zoekterm: amv). Aan de gemeenten de uitnodiging om hier meerdere voorbeelden met elkaar te delen.

Inbedding in lokaal beleid

Veel gemeenten hebben binnen de Wmo specifiek jongvolwassenen beleid, vaak van 18 tot 23 jaar. Ondersteuningsaanbod voor vergunninghouders (waaronder ex-amv's) zou hier integraal onderdeel van uit moeten maken.

Op de website van het Nji staat een uitgebreid dossier over het opgroeien 'Van Jeugd naar Volwassenheid' met onder andere praktijkvoorbeelden en een stappenplan voor gemeenten. Zie: <http://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/van-jeugd-naar-volwassenheid>

Jongeren die inburgeringsplichtig zijn

De meeste amv's zijn niet inburgeringsplichtig. Dit komt omdat ze een opleiding volgen om tot een startkwalificatie te komen of omdat ze reeds over een startkwalificatie beschikken. Als de jongere geen opleiding volgt of niet beschikt over een startkwalificatie, is de jongere dus inburgeringsplichtig en heeft hij/zij recht op maatschappelijke begeleiding. Gemeenten verzorgen de maatschappelijke begeleiding voor gehuisveste inburgeringsplichtige vergunninghouders en ontvangen daar eenmalig een vergoeding voor. Met maatschappelijke begeleiding wordt hier bedoeld: praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen, stimuleren van participatie en integratie, hulp bij start inburgering en het participatieverklaringstraject.

Jongeren met relatief korte begeleiding

In het uitwerkingsakkoord is het volgende verwoord "Rijk en gemeenten onderkennen dat amv's die 18 jaar worden en die na hun 17de jaar in de opvang zijn gekomen, waardoor ze relatief kort begeleiding van Nidos hebben gehad, extra aandacht en begeleiding nodig kunnen hebben". Per amv zal bekeken moeten worden in hoeverre de jongere zelfstandig genoeg kan wonen en wat eventueel nog aanvullend nodig is. Nidos en de gemeente in kwestie zoeken daarvoor samen naar een oplossing op maat. Dit is met name relevant voor een jongere die op het moment van plaatsing in een gemeente al ouder is dan 17,5 jaar, omdat – bij wijze van richtlijn – zes maanden begeleiding wenselijk wordt geacht.

Begeleiding bij gezinshereniging

Het kan zijn dat op het moment dat een jongere 18 jaar wordt, hij of zij in een traject voor gezinshereniging zit. Indien hier nog ondersteuning¹⁵ nodig is op het moment dat de jongere 18 jaar wordt, zal tijdig afgestemd moeten worden hoe deze begeleiding het best voortgezet kan worden. Voor zover mogelijk wordt de begeleiding bij gezinshereniging overgedragen aan Vluchtelingenwerk. Als dit niet mogelijk is, kan de gemeente hierover afspraken maken met de uitvoerder van de maatschappelijke begeleiding.

¹⁵ De benodigde ondersteuning is afhankelijk van waar de jongere in het traject zit en kan onder meer gaan om: uitleg geven over de procedure van gezinshereniging, helpen bij het aanvragen van een visum ('machtiging tot voorlopig verblijf', mvv), contact onderhouden met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), samen met de jongere vragen beantwoorden van de IND, afspraken maken over het opsturen van documenten uit het land van herkomst naar Nederland, contact zoeken met de ambassade voor een afspraak voor de gezinsleden en een advocaat benaderen als de mvv-aanvraag wordt afgewezen.

5. Warme overdracht

Het is van belang dat Nidos en de betrokken gemeente goed samenwerken voor een warme overdracht. De overdracht kent daarbij twee routes, één op gemeentelijk niveau en één op het niveau van de individuele jongere.

Overleg op gemeentelijk niveau: procesbewaking en casuïstiek

Via periodiek overleg tussen de betrokken partijen kan monitoring van de algemene samenwerkingsafspraken plaatsvinden en kunnen eventuele knelpunten op procesniveau worden besproken. Tevens kan hier monitoring op casusniveau plaatsvinden: zit iedere jongere in de juiste stap van het proces en zijn er eventuele knelpunten die moeten worden opgelost? Als de activiteiten van de jongere en Nidos voor het zoeken naar passende huisvesting tot het gewenste resultaat heeft geleid, stelt Nidos hiervan de gemeente volgens de hierover gemaakte procesafspraken op de hoogte. Veelal zal dit plaatsvinden via het periodieke overleg. De monitoring start op het moment dat de jongere 17,5 is en wordt afgerond als hij/zij 18 jaar is en het proces succesvol is doorlopen. Per gemeente wordt bekeken of dit periodieke overleg binnen bestaande overlegstructuren kan worden ondergebracht.

Overdracht op individueel niveau aan vervolgbegeleiding

Zodra de jongere 17,5 jaar is, zal ter voorbereiding op de overgang van 18- naar 18+ een voorbereidingsgesprek plaatsvinden met de jongere, de jeugdbeschermer van Nidos, de mentor van de contractpartner/opvangouder(s) en de uitvoerder van vervolgbegeleiding. Als de jongere een belangrijke volwassene heeft in zijn of haar netwerk, dan wordt deze ook bij dit gesprek betrokken. Tijdens dit gesprek wordt geïnventariseerd wat er allemaal moet gebeuren in aanloop naar de 18de verjaardag en worden afspraken gemaakt wie wat op gaat pakken. Thema's zijn: huisvesting, financiën, scholing en/of werk, eventuele gezinshereniging, sociaal netwerk, begeleiding en ondersteuning en eventuele andere bijzonderheden. Het is aan Nidos om het initiatief te nemen tot dit voorbereidingsgesprek. Tevens ziet Nidos erop toe dat deze afspraken worden vastgelegd en dat monitoring op de voortgang van de afspraken plaatsvindt. Als sprake is van knelpunten tijdens de uitvoering van de afspraken, dan kunnen deze worden ingebracht in het hierboven beschreven gemeentelijke overleg.

Vlak voor de 18de verjaardag van de amv vindt de daadwerkelijke warme overdracht plaats. Bij deze overdracht zijn dezelfde partijen betrokken als bij het voorbereidingsgesprek. Tijdens de warme overdracht wordt de stand van zaken en de eventueel benodigde vervolgacties op de diverse begeleidingsthema's besproken. Het is aan Nidos om het initiatief te nemen tot deze warme overdracht. Nidos ziet erop toe dat de in de overdracht benoemde aandachtspunten worden vastgelegd en dat dit wordt ondertekend door de betrokken partijen (dus inclusief de jongere). De betrokken partijen ontvangen een exemplaar hiervan.

Om de overdracht naar de 18de verjaardag zo goed mogelijk te laten verlopen, is de betrokkenheid van de uitvoerder van vervolgbegeleiding essentieel, zowel bij het voorbereidende gesprek als de warme overdracht bij 18 jaar. Daarom is het advies aan gemeenten, voor zover dat nog niet is gedaan, hierover afspraken te maken met de uitvoerder van de vervolgbegeleiding.

Het kan voorkomen dat een jongere op het moment van plaatsing in een gemeente al ouder is dan 17,5 jaar. Die situaties worden per ommekeer gemeld in het hiervoor beschreven gemeentelijk overleg, zodat op maat naar een oplossing kan worden gezocht.

Privacy

In de samenwerking tussen gemeenten, Nidos en contractpartners is het van belang om informatie uit te wisselen om goede invulling te kunnen geven aan de verschillende taken. De Wet Bescherming Personeelsgegevens (WBP) is daarop van toepassing. Een aantal van de momenten waarop gegevens uitwisseling plaatsvindt is niet anders dan bij de reguliere statushouders (bijvoorbeeld informatie die in het TVS systeem komt te staan). In deze handreiking adviseren we om aan te sluiten bij de tien vuistregels welke specifiek gaan over jeugd: <https://vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/jeugdhulp/gegevensuitwisseling-jeugd-privacy>

6. Contact en verwijzingen

Heeft u vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze handreiking? Neem contact op met de VNG (tot 1 juli 2017 via otav@vng.nl, tel. 070-3738393 en hierna via het informatiecentrum van de VNG: informatiecentrum@vng.nl, tel. 070-3738020) of Nidos (bureauopvang@nidos.nl, tel. 085-4897667).

Lees meer:

[Factsheet AMV'ers \(juni 2016\)](#)

www.vng.nl/otav

www.opnieuwthuis.nl

www.nidos.nl

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 82 00
info@vng.nl

juni 2017

vng.nl